

Марущак Д.Ю.

здобувач,

Черкаський державний технологічний університет

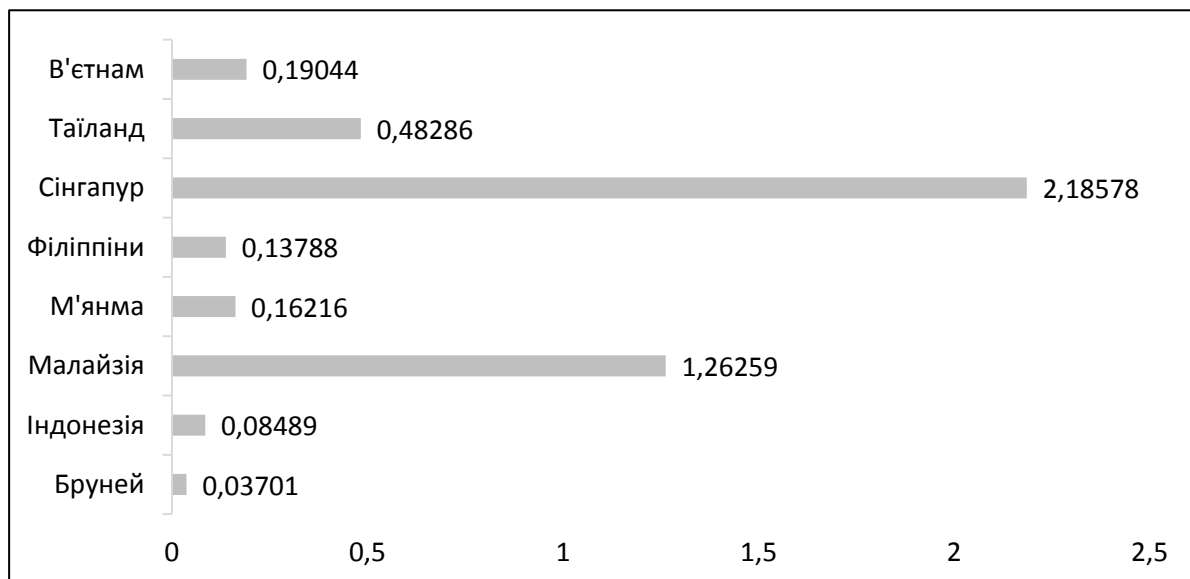
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН АСЕАН

Інноваційний розвиток країни є результатом свідомо реалізованої інноваційної політики, що покликана об'єднувати науку, техніку, освіту, фінансову систему, виробництво, споживання, і орієнтована на розвиток високотехнологічних виробництв та використання інтелектуальних ресурсів.

Досвід розвинутих країн показує, що реалізація інноваційної політики залежить насамперед від ресурсів, які необхідно направляти на вирішення інноваційних завдань.

Високу конкурентоспроможність та інноваційність економік розвинених країн можна пояснити тим фактом, що для розбудови інноваційної економіки необхідною умовою є наявність значних фінансових ресурсів, які безумовно є саме в розвинених країнах, і тому саме країни даної групи отримують найбільше переваг від реалізації інноваційної моделі розвитку.

Існує значна нерівність в інноваційному та технологічному розвитку десяти членів АСЕАН. За даними Global Innovation Index 2015 (Cornell University, INSEAD), Сінгапур займає 7-е місце в рейтингу, Малайзія – 32 місце. Лише ці дві країни входять в топ-50 даного рейтингу [2].

**Рис. 1. Витрати НДДКР у структурі ВВП
в основних країнах АСЕАН у 2014 році, %**

Джерело: побудовано за даними UNESCO Institute for Statistics: Accelerating Growth and Development is the result of a collaboration among INSEAD and Knowledge Partners [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://data.uis.unesco.org/Index.aspx?queryid=115#>

Одним із найважливіших показників інноваційної діяльності є валовий внутрішній обсяг витрат на дослідження та розробки. Він включає обсяг витрат бізнесу на проведення науково-дослідної діяльності, обсяги фінансування науково-дослідної діяльності державою та закордонне фінансування. Витрати на науково-дослідну діяльність є одним із ключових факторів інноваційного розвитку та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності економіки. Зважаючи на це,

країни проводять інноваційну політику, спрямовану на стимулювання інвестицій у дослідження та розробки.

Витрати на розробки та дослідження в країнах АСЕАН як і раніше залишаються на низькому рівні, однак мають тенденцію до збільшення. У багатьох країнах АСЕАН відсутні точні дані. На рис. 1 показано порівняння витрат на НДДКР в країнах АСЕАН. Показник Сінгапуру (2,1%) нижче, ніж у Південній Кореї (4,0%) і Японії (3,4%), але вище, ніж у Китаю (2,0%), що свідчить про те, що Сінгапуру знаходиться на рівні основні розвинених країни і виділяється з інших країн членів АСЕАН.

Показники інноваційної активності в цьому регіоні в цілому низькі. В регіоні випускається 31,2% від загального числа наукових публікацій (2014 р.) в світі, і при цьому реєструється лише 27,6% загальносвітового обсягу патентів (2013 р.). Більш того, значна частка цих патентів припадає на дві країни: Сінгапур, Малайзію. Для таких країн, як В'єтнам і Камбоджа, задача полягатиме у використанні знань та навичок великих іноземних компаній, що діють на їх території, для досягнення такого ж рівня професіоналізму серед місцевих постачальників і фірм.

Таблиця 1
Загальносвітові показники наукових публікацій, 2008 року і 2014 р

Країни	Загальна к-сть публікацій		Зміни (%)	Частка від світового показника (%)		Число публікацій на млн. жителів		Публікації з міжнародними з співавторами (%)	
	2008 р.	2014 р.		2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014 р.
Весь світ	1029471	1270 425	23,4	100	100	153	176	20,9	24,9
ЄС	379154	432 195	14	36,8	34	754	847	37,7	45,5
АСЕАН	224 875	395 897	76,1	21,8	31,2	105	178	23,7	25,2
ОЕСР	801 151	899 810	12,3	77,8	70,8	654	707	25,8	33,3
G20	949 949	1189 605	25,2	92,3	93,6	215	256	22,4	26,2

Джерело: дані з довідника Thomson Reuters Web of Science Citation Index Expanded (розширений Індекс цитування наукових статей)

Таблиця 2
Загальна кількість патентів

Країна/Період	Загальна кількість		Частка від світового показника (%)	
	2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014 р.
Весь світ	157 768	277 832	100	100
Країни з високим рівнем доходу	149 290	258 411	94,6	93
Країни з вище середнім рівнем доходу	2 640	9 529	1,7	3,4
Країни з нище середнім рівнем доходу	973	3 586	0,6	1,3
Країни з низьким рівнем доходу	15	59	0	0
ЄС	24 121	45 401	15,3	16,3
АСЕАН	44 515	76 796	28,2	27,6
ОЕСР	148 658	257 066	94,2	92,5
G20	148 608	260 904	94,2	93,9

* Примітка: Сума чисел і процентних часток по різних регіонах перевищує підсумковий показник, оскільки патенти, що належать кільком винахідникам з різних регіонів, зачитуються по кожному з цих регіонів.

Джерело: дані Бюро патентів і товарних знаків Сполучених Штатів Америки (USPTO) PATSTAT

Країни цього регіону все активніше співпрацюють один з одним, що підтверджується тенденціями в області міжнародного наукового співавторства.

Порівняно висока частка НДДКР здійснюється внутрішнім сектором в чотирьох країнах: Сінгапурі, Філіппінах і Малайзії. В разі двох останніх це є, найімовірніше, результатом присутності в них транснаціональних компаній.

Досвід технологічно розвинутих країн також свідчить про те, що продуманий механізм державного рівня з обґрунтування та визначення пріоритетів, надійного моніторингу їхньої реалізації є обов'язковою умовою ефективної інноваційної політики. Інноваційна політика кожної держави орієнтована на забезпечення потреб національної інноваційної системи. У будь-якому випадку ключовим елементом та кінцевою ланкою направленості цих дій є міжнародний трансфер технологій.

Південно-Східна Азія успішно подолати глобальну фінансову кризу 2008 року, причому багатьом країнам вдалося уникнути економічного спаду. Підвищити економічне зростання в цьому регіоні і стимулювати як транскордонну мобільність дослідників, так і їх більш вузьку спеціалізацію є пріоритетним завданням країн-членів. Тим часом демократичні реформи в М'янмі призвели до пом'якшення міжнародних санкцій, відкривши перспективи для зростання, особливо з урахуванням того, що уряд заохочує експортно орієнтовані галузі промисловості. План дій АСЕАН з питань науки, технології та інновацій (2016-2020 рр.), в свою чергу, робить акцент на соціальній інтеграції і сталий розвиток, включаючи такі галузі, як «Зелена» технологія, енергетика, водні ресурси та інновації для життя.

Країни цього регіону все активніше співпрацюють один з одним, що підтверджується тенденціями в області міжнародного наукового співавторства.

Порівняно висока частка НДДКР здійснюється внутрішнім сектором в чотирьох країнах: Сінгапурі, Філіппінах і Малайзії. В разі двох останніх це є, найімовірніше, результатом присутності в них транснаціональних компаній.

Список використаних джерел:

1. The Global Competitiveness Report 2015-[Electronic Resource]. – Mode of access:: [http://www.weforum.org/docs/WEFGlobalCompetitivenessReport 2016](http://www.weforum.org/docs/WEFGlobalCompetitivenessReport2016).
2. Global Innovation Index [Electronic Resource].– Mode of access:: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>
3. UNESCO Institute for Statistics:: Accelerating Growth and Development is the result of a collaboration among INSEAD and Knowledge Partners [Electronic Resource].– Mode of access: <http://data.uis.unesco.org/Index.aspx?queryid=115#>
4. Thomson Reuters Web of Science Citation Index Expanded[Electronic Resource].– Mode of access: <http://ip-science.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jloptions.cgi?PC=K>
5. Reviews of Innovation in Southeast Asia/ Synthesis Report [Електроннийресурс] // OECD. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/inno/innovation-in-southeast-asia-2012-9789264128712-en.htm>